

Tribuna Nouă

Redacția str.
Românului 18.
Administrația:
Piața Avram
Iancu 7.
Arad.

Organ al Partidului Național-Liberal.

Anul VI. — N-rul 15

Apare de două ori pe lună sub conducerea unui comitet

Arad, 1 August 1929.

Sub regimul Tembelismului parlamentar.

Cazul Stere. Beția Legiferării. Datoria Regentei.

Arătam într'un articol din numărul trecut al ziarului nostru situațiunea dezastruoasă pe care aventura juvenilă a guvernului Maniu a adus-o asupra țării. Voi arăta astăzi altă latură murdară a acestui guvern, care a întronat în România-Mare a secolului al XX-lea țigănia parlamentară, în cel mai respingător înțeles al cuvântului.

Trăim astăzi sub regimul tembelismului parlamentar. Și cum ar putea fi altfel când național-țărăniștii, aleșii națiunii (gărzile verzi să trăiască!) cu rare excepții constituie o turmă necompetentă și irresponsabilă, demisionată în bloc mai înainte de a-și avea asigurată mandatul și peste tot incapabilă de a-și formula o părere, sau de a schița un protest. În incita parlamentului de astăzi, unde puținii oameni cinstiți, vre-o doi, trei, se simt jenați de indivizii cari roiesc în jurul lor, oameni fără căpătâi, majoritatea cărora au bogate caziere de falșuri și excocherii, în parlamentul de astăzi în care indivizii urmăriți de poliție și parchet se ascund sub imunitatea parlamentară, cum s'ar ascunde în băițele Dunării, în parlamentul de astăzi să fi parlamentar nu mai este o cinste, ci o rușine.

Cazul Stere.

Proclamarea de senator de drept al trădătorului de patrie Constantin Stere este încă o faptă care ilustrează deopotrivă atât concepția nerușinată cât și țigănia par-

lamentară cu care guvernul Maniu va umple o pagină neagră în istoria acestei țări. Pledoaria lui Grigore Iunian pentru primirea trădătorului în Maturul Corp, n'a putut să înăbușe în bravii generali dela Senat, conștiința țării întregi și amintirea sângelui celor căzuți pe câmpul de onoare, care vorbea tot atât de răspicat cum ar fi rostit o sentință. Alături de acești trei generali comandanți ai armatei în fața inamicului, a vorbit opinia publică conștientă care a înfierat și înfierează pe trădătorul de neam, țară și rege, Constantin Stere. Și atunci când un fur pentru o bucată de pâine este condamnat și își pierde drepturile politice, ministrul Justiției are îndrăzneală să susție că celui ce trebuia pus la zid, i se cuvine un loc de senator de drept în parlamentul României-Mari. Gestul generalilor este o aspră lovitură pe obrazul d-lui Maniu care după exemplul Camerei, vroia să prefacă Maturul Corp în azil de refugiu al celor certați cu justiția și cu opinia publică a acestei țări. Un președinte de Consiliu din Apus și-ar ține de datorie să-și dea demisia în fața a două gafe consecutive ca două atentate la conștiința națională, cazul Bocu și cazul Stere. Dar dela obrazul tăbăcit într'o campanie de insurrecție al d-lui Maniu, România nu se poate aștepta la o satisfacție contra insultelor ce i s'au adus tocmai în ceace are ea mai pios și mai sfânt.

Beția Legiferării.

Sâmbătă s'au votat 13 legi. O veste de care un parlamentar apusean ar rade cu poftă. Treisprezece legi nediscutate cari au trecut aplaudate de entuziasmul animalic al unei gloate inconștiente. Treisprezece legi a căror discuție ar fi necesitat cel puțin o lună de zile, au fost votate într'o singură zi și trecute la Senat.

Iată cea mai pură expresie a tembelismului parlamentar, întronat de omul poporului, de Iuliu Maniu. Treisprezece legi de biruri grele cărora le vor urma alte treisprezece a doua zi și așa înainte până la închiderea sesiunii, nenumărate legi și biruri pe cari cetățenii, funcționarii, țărani, le vor plăti din greu pentru ca să susție mai departe un regim de jaf și prăpăd.

Datoria Regentei

Dacă dintr'o stare patologică fiecare ministru ține să depue pe zi cel puțin două legi pentru fericirea celor cari l'au chemat la cârmă, ne întrebăm unde este demnitatea reprezentanților suveranității poporului? Unde este conștiința celor ce au un mandat să reprezinte zeci de mii de cetățeni, zeci de mii de voințe spre mai bine, zeci de mii de interese.

Întrebăm Regenta cum înțelege să-și exercite prerogativele ca parte a puterii Legiuitoare? Căci dacă un parlament cu demisia în alb este subjugat puterii executive, dacă un parlament al Ro-

mâniei-Mari votează legi pe nevăzute la sugestia, la ordinul miniștrilor domnului Maniu, întrebăm Regenta unde duce acest regim? Unde este separațiunea puterilor Statului? Intre regimul de astăzi și între dictatură nu mai este decât un singur pas, care va fi imediat trecut, delndată ce parlamentul sau Regenta, în exercițiul chemării lor, vor deveni, ori vor putea deveni incomozi pentru guvernul Maniu.

Tembelismul parlamentar care bântue o țară economic zdruncinată de un guvern de aventură este o primejdie care își va da roadele mai curând de cât se crede.

Cea mai sfântă datorie a Regentei este să intervie cu toată energia și să salveze, dacă se poate salva această țară, de o aventură îndestul de lungă și dureroasă, pentru a asigura Regelui minor o țară mare, frumoasă și bogată așa precum a făurit-o bunicul său, Ferdinand cel Mare.

Aurelian.

— Infăptuirile democratice ale Partidului Național-liberal sunt mai presus de aprecierile dv. și de aprobările majorităților trecătoare cari se pot perinda pe aceste bănci.

(DI I. G. Duca în replica dată d-lui Maniu)

Pentru Neam și pentru Lege

Fragmente din discursul părintelui fost senator Dr. Gh. Ciuhandu

Deci, chestiunea patronatului eclesialic are două ramificații: una de ordin personal și alta de ordin material. Una cu privire la felul de instituire, în Statul nostru, pe viitor, a episcopilor și dignitarilor catolici, și alta cu privire la averile catolice, colective sau repartizate sub titlul de patronat pe pe comune. Și într'o direcție și în cealaltă, Statul român e dator să-și apere interesele sala vitale, — ceace, dacă nu s'ar putea — și nici nu se va putea integral, cu prilejul acestei legiferări, are să urmeze mai târziu. De data aceasta însă, inomis, ar trebui să reglementăm chestiunea averilor patronale, în care privință volu prezenta propunere concretă la discuțiunea pe articole asupra legii.

8. Baptismul o primejdii sufletească și politică.

D-le Președinte, d-lor senatori, trec acum la chestiunea Baptismului, care, după ravagiile de până acum ale

Catolicismului, a deschis o nouă și dureroasă și chiar primejdioasă rană pe corpul neamului nostru, cu tendința de a ne primejdi solidaritatea națională și de a submina, succesiv chiar existența noastră de Stat politic.

La înfățișarea acestei noi primejdii naționale mă determină două împrejurări: mai întâiu că, după cât ați înțeles din expunerea mea de până aci, baptismul — un fenomen social cu porniri distructive — ne asaltează țara, mai stăruitor tocmai în ținutul de vest al țării, pe care v-am arătat-o, că în ce măsură l-a torburat Catolicismul viața sufletească. Celalalt motiv ce mă determină, este că în proiectul de legea cultelor se prevede o reglementare, pe care Baptismul nu o merită, după actele sale de anarhie de până aci, cari l-au dovedit suficient ca un element disolvant pentru viața religioasă și ca un ferment de desăgregare în cîmpul vieții sociale și de Stat.

Originea Baptismului român — e

lucru știu — e legată de politica urmată de maghiari, cari l-au favorizat la front era apuseană a Românișmului, ca factor de desăgregare națională.

De când suntem în România Mare s'au adăugat și alți străini să lucreze prin Baptism, împotriva noastră. Ca să vă puteți convinge despre această stăruință, încep a vă comunica următoarele: Din 101 predicatori baptiști ambulanti, cărora li-a dat voie Ministerul Cultelor în 1925 să cutreere, unii chiar mai multe județe, în propagandă baptistă, 59 înși și-au ales terenul de operație tocmai ținutul aparținător eparhiei Aradului, iar diferența de 37, (dela 59 până la 96) a fost repartizată pe restul mitropoliei ardelenne.

Vedeți, baptismul a încercat să ne desconcentreze sufletește și să producă ravagii tocmai acolo, unde eram mai slabi, pentru că de timp îndelungat stăteam și stăm și în bătaia de foc a romano-catolicismului și a greco-catolicismului, secundată acum de secte.

Statul român și-a dat seama de primejdia aceasta națională, dar n'au ținut seama de ea în felul de a recurge și la sancțiuni. S'au luat ce e drept, depe la 1921 încă, unele măsuri pentru interzicerea câtorva secte cu porniri vă-

dit disolvante subraport social-politic ca nazarenii, adventiștii studenții în Biblie. Dar după informațiile pe cari le am în calitate de referent la episcopia Aradului, Vi-o pot mărturisii, printr'o experiență și cu multă durere, că nici pe departe nu s'a putut ajunge la înfrânarea acestor secte de a se întruni clandestin și de a face o propagandă deșantată și încă cu oarecari rezultate în mijlocul poporului nostru.

În 1925, la 29 Ianuarie, prin deciziunea Ministerul Cultelor cu No. 5734, s'a reglementat din nou, pe bază de ordin, dar fără nici o sancțiune, situația sectelor, dându-se voie numai asociațiilor baptiste și celor adventiste de ziua 7-a să se bucure de drepturile și libertățile, pe cari Constituția le acordă asociațiilor în genere.

Prin aceiași deciziune a Ministerului Cultelor se spunea, că predicatorii pot fi numai cetățeni români, cari se bucură de plenitudinea drepturilor cetățenești și pot funcționa numai în localitatea de domiciliu; că adunările religioase se pot săvârși numai în casele destinate acestui scop, iar serviciile religioase în afară să se facă cu observarea strictă a legilor, cari opresc orice fel de provocări și demonstrații-

Politica în Biserică.**Guvernul și Preoții.**

Partidul național-tărănesc are, — în opoziție ca și la guvern, — toate îndrăsnelile, și se face vinovat de toate inconsecvențele. În opoziție acest partid a făgăduit scăderea impozitelor, alegeri libere, ridicarea stărei de asediu și a cenzurei presei, „legalitate și libertate”, pentru ca la guvern să sporească impozitele, să facă alegeri sub teroarea bandelor de bătăuși, să mențină starea de asediu și să confişte ziarele, să calce legile și să restrângă libertățile cetățenești.

Din acest din urmă punct de vedere legea modificatoare a legii cultelor, votată de Senat, caracterizează de minune inconsecvența și spiritul de intoleranță al guvernului actual.

Se știe că această lege conține dispozițiuni pe cât de draconice pe atât de reacționare împotriva membrilor clerului și a credincioșilor cari „vor agita în locașurile sfinte sau în întrunirile convocate pentru practice religioase împotriva autorității Statului, legilor, regulamentelor și ordonanțelor în vigoare”. E vorba de închisoare de șase luni până la doi ani pentru membrii clerului, și dela trei luni până la un an pentru credincioși...

Lăsând la o parte orice chestiune de principii, este cert că nu guvernul partidului național-tărănesc poate avea autoritatea morală de a prezenta și susține o lege împotriva agitațiilor de ordin politic ale clerului.

Inadevăr, după cum așa de bine a arătat în Senat d-l Al. Lapedatu, fost ministru al cultelor, partidul național-tărănesc este acela care cel-dintâi, în istoria noastră politică a coborât Biserica în luptele politice de partid.

Nu ca simplu cetățeni cari pot avea anume păreri politice și au dreptul cetățenesc de vot, ci ca slugitori ai altarului și în legătură cu funcțiunea lor spirituală și chiar înăuntrul locașurilor sfinte, preoții din Ardeal, uniți și neuniți, — dar mai ales cei dintâi, — au fost coborâți de partidul național-tărănesc în vâltoarea luptelor politice, în frunte cu episcopii și mitropoliții.

În ce ne privește, am protestat

la vreme împotriva acestei scaderi a prestigiului Bisericii, dar partidul național-tărănesc a continuat sistemul nenorocit de a pune Biserica și pe suitorii ei în slujba intereselor sale politice.

Inadevăr, e lucru de notorietate publică și n'a putut fi desmintit niciodată, că partidul național-tărănesc a susținut și alimentat agitația Bisericii unite împotriva legii cultelor, — agitație în fruntea căreia au stat Mitropolitul și episcopii acestei Biserici...

Partidul național-tărănesc nu s'a sfiit să-și sfințească steagurile organizațiilor sale politice în chiar lăcașurile sfinte, în biserică, punând pe preoți în situațiune să facă aceia ce legea pe care o propun acuma pedepsește cu asprime...

Tot partidul național-tărănesc a adunat la Alba-Iulia sute de preoți din Ardeal, și i-a pus să ia mulțimei adunată acolo ca să protesteze împotriva autărităților Statului, un jurământ pur revoluționar. Dacă legea susținută azi de guvernul d-lui Maniu ar fi fost în vigoare, aceste sute de preoți ardeleni, — uniți și neuniți, dar mai ales din cei dintâi, — ar fi fost pasibili de pedeapsa închisoarei și ar fi putut umple pușcăriile...

Dar acum în urmă la Blaj, „cețele de voinici” ale d-lor Maniu și Vaida nu și-au sfințit steagurile și n'au depus jurământul în fața preoților cu crucea în mână, — jurământ în care făgăduiau solemn că vor lupta cu prețul vieții împotriva tuturor vrășmașilor guvernului?...

Este pur și simplu extraordinar că tocmai partidul național-tărănesc, care s'a făcut vinovat, în opoziție ca și la guvern, de coborârea Bisericii în luptele politice, — să vie cu o lege draconică și reacționară menită să știrbească drepturile cetățenești ale preoțimei și să o pună sub un regim excepțional, deosebit de al celorlalți cetățeni.

Este încă una din gravele inconsecvențe și greșeli ale partidului care, — ce derider! — se mai înfățișează încă drept „apărător al libertăților”...

VIII.

Cât costă o democrație falsă.

Poate că românii vor fi curioși să știe, cât costă pe țară democrația de categoria celei care ne guvernează astăzi! Să le spunem.

De obicei adevăratele democrații sunt simple, modeste și ieftine; prin excepție, preținsele democrații, care nu sunt decât măști de carnaval peste stomacuri lacome și lipsite de convingeri, costă scump, până la ruină. Priviți partamentul nostru!

El stă în sesiune deschisă de aproape 8 luni. Este fără precedent în analele politice ale țării românești, ca un parlament să fi stat deschis atât de lung timp.

Acest parlament a trecut Crăciunul, Paștile, epoca muncilor agricole, în sezonul balnear și totuși a stat deschis iar întrebarea generală este: care să fie cauza?

Să o arătăm noi.

Plecând dela zicătoarea franceză care învață că: „Charité bien ordonnée commence par soi-même”, domnii parlamentari de odinioară și-au adjudecat pentru timpul cât sunt în sesiune câte 1000 lei pe zi, iar pentru restul anului câte 6000 lei pe lună. Acum vede oricine cum stă chestia.

Care deputat, cu ori fără scaun la cap, dar cu inteligență, nu va prefera să încaseze 30000 lei lunar în loc de 6000?

Și problema a fost rezolvată cu dibăcia corespunzătoare epocii de ascendență democratică în care trăim.

Eram deputat în epoca oligarhică dela anul 1901, eram și membru al comisiei bugetare. La prima ședință a comisiei, Petre Carp, oligarhul, s'a prezentat în ședință și, în calitate de șef al guvernului și ministru al finanțelor, a propus ca diurna deputaților să fie ridicată dela 20 lei pe zi la 30 de lei. Și ascultați, numai pe timpul sesiunii.

Iar noi începătorii dela 1901 și dinainte de războiu am respins oferta. Ba unul din noi a luat cuvântul — oh! navitate burgheză incurabilă! — și a rostit următoarele cuvinte imbecile:

„Domnule prim ministru vă mulțumim că v'ați gândit, în chip atât de binefacător, la noi, însă, considerând că țara trece

prin vremuri grele și e atâta lume strâmtorată în țară, noi nu putem primi sporul la diurnele noastre.”

Și am rămas, ca niste proști ce am fost, cu câte 20 de lei pe zi timp de patru luni pe an.

Să facem acum comparație și să judece țara, de grumazii căreia s'au atârnat acum ghiulele nouilor impozite.

Un deputat ca și un senator dinainte de războiu încasa într'un an — fiindcă sesiunile nu treceau de 4 luni — suma de lei 2400.

Un deputat și un senator pe 1928 — 1929 va încasa: pe 8 luni cât a funcționat până acum și încă o lună din sesiunea de iarnă, tot pe 30 000 lei, și încă 18.000 lei pe cetelalte trei luni ale anului, pentru completarea celor 12 luni, suma de... 288 000 lei.

Nu pierdeți din vedere, contribuabili: 288 000 lei azi, în democrație, față de 2400 lei, în oligarhiel.

Socotiți toate indiciile de scumpete câte vă vor trâzni prin cap; calculați aurul ca la Geneva, ca la New-York ori ca la bursa din București; adăopați toate sporurile de traiu, de lux, de fantezie, și totuși: 288 000 lei față de 2400 nu poate fi altceva decât un jaf pe această țară încovoiată sub nevoi.

Și când și-a permis această scandaloasă risipă? Suntem, cel puțin, într'o epocă de belșug? Ba de loc. Ne aflăm într'un moment când d. Maniu susține că bugetul statului are 18 miliarde deficit, când, în tocmăi ca pe vremurile vasalității, avem un ctitor la Banca Națională și că id asupra contribuabililor s'a abatut un greu val de impozite.

Și acum să revin la cifre:

Țara are astăzi 387 deputați și 235 senatori; total 622 reprezentanți. Dacă din aceștia scadem 22 cari, din diferite motive n'au încasat diurna, rămân 600 reprezentanți cari timp de 9 luni au încasat câte 30 000 lei lunar, iar alte trei luni câte 6000. Sau 600 de reprezentanți cari într'un an vor sustrage din buget de șase sute ori câte 288 000 lei. Sumă totală: parlament actual va costa pe țara secătuită, din Decembrie 1928 la Decembrie 1929, suma rotundă de lei 172 milioane 800 de mi.

Și cum cred că toată lumea a înțeles de ce actualul parlament a rămas deschis 8 luni și va mai funcționa o lună în iarnă.

Dacă, după vechiul obicei sesiunea deschisă n'ar fi fost decât de 4 luni, un parlamentar ar fi încasat de 4 ori 30 000 și de 8 ori 6000, în total 168 000. Acum a încasat 288 000 sau un bacșș de 820 000 lei anual.

De șase sute de ori acest bacșș ne dă suma gingașă de lei 72 000 000.

Și acum cetățeni ai României Mari — platiți!

Platiți până în ziua în care veți fi în stare să ridicați la cârmuirea țării pe cineva care să fie în stare sa curme atâta ticăloșie.

Constantin Bacalbășu.

uni, iar proselitismul era interzis cu desăvârșire.

Dar mai ales după obținerea celor 101 autorizații de predicatori ambulanti, n'a mai fost aceea putere lumească, care să fi putut înfrâna desmățul provocat de sectarii baptiști și de tot felul. O luptă aprigă de apărare a desfășurat Episcopia Arad în frunte cu prea sfințitul episcop, prin contra-propagandă cu graiul viu și cu o sumedenie de broșuri risipite în popor și prin apelul necontentit la tot felul de autorități dela guvern și până la comunitățile politice, pentru a stăvili anarhia sectară din popor, dar această dublă luptă a rămas zădărnice. Zădărnice, pentru că îndrăzneala sectară s'a înțesit în lipsa sancțiunilor cerute de noi necontentit, dar de nimeni acordate vreodată.

Încă în 1924 Ministerul de Interne însuși, prin dispoziția sa No. 105 515 din 1924, dată în acord cu Ministerul Cultelor, constată că mulți turburători de suflete, zși predicatori, agitau din sat în sat împotriva îndreptării calendarului ortodox și provocând „acte nepotrivite cu libertatea cultu-

lui și dăunătoare atât Statului cât și bisericii”. De aceea se ordonă reducerea oricărui predicator la locul său de domiciliu.

În nenumărate cazuri am denunțat dela episcopia Arad pe cei ce-și băteau joc de ordinea guvernului, astfel am provocat ordinul No. 42812 din 1926, al Ministerului Cultelor, care punea în vedere șefului baptist l. Popa dela Arad, chiar desființarea organizațiilor baptiste, dacă predicatorii baptiștilor vor mai cătreera satele, contrar decizunii No. 5734 din 1925. Neîncetând anarhia baptistă, am exonerat alt ordin al Ministerului Cultelor cu No. 45.141 din 1926, de același coprius pentru șeful baptist dela Arad, dar iarăși zadarnic, pentru că, așa se vede, în toamna aceluiași an 1926, Ministerul de Interne avea temeluri suficiente să ordone tuturor prefecturilor o mai bună pază, de oarece se constatase, că deși, Ministerul Cultelor a reglementat propaganda baptistă, totuși predicatorii baptiști trec marginiile a torizațiilor, predicând și în localități unde nu li s'a dat voie, iar alții, neavând autorizație, se improvizează

în predicatori”. Ministerul de Interne cu drept cuvânt vede în aceste porniri „o primejdie, mai ales pentru populațiunea în condiții culturale foarte scăzute și astfel ușor de dus în rătăcire” și de aceea Ministerul de Interne cere autorităților politice administrative să suprimă această anarhie.

Adevărat că Ministerul Cultelor cam în același vreme a revocat cele 101 autorizații dar anarhia s'a continuat prin aceeași propagandă și, tot cu totuși — afară de vreo 2 sau 3 exemplare — țărani inculți și nvrăjbiți cu morala personală și uneori și cu legile.

Mat mult chiar: în cursul acestui desmăț anarhic, ce l-am urmărit de aproape, am putut constata că, de exemplu, la Curtici, frontieră de apus și-a făcut apariția în 1926 și nște propagandiști baptiști ruși și români; că în toamna anului 1925, la Halmăgel, sub muntele Apusen din spre Arad, au ajuns în propagandă vreo 30 persoane suspecte după port.

(Va urma)

MANIFESTUL

Partidului Național-Liberal către Țară.

Cetățeni!

Partidul național-liberal s'a retras din parlament.

El vine astăzi în fața țării să-l dea seama de hotărârea lui și să-l arăte primejdiile ce o amenință.

Interese superioare de Stat l-au slăbit la acest act.

Dacă ar fi avut convingerea că în acest parlament, ar mai fi fost cu putință apărarea acestor interese, el ar fi continuat s'o facă.

E încredințat însă că lealitatea, patriotismul și hotărârea lui dea contribuie la opera de consolidare a României întregite, se isbesc astăzi, și s'ar fi isbit și în viitor, de cea mai îndărătnică nesocotire a nevoilor țării.

Activitatea guvernului actual în cele 8 luni de când cărmuește, nu este decât continuarea firească a acțiunii desfășurate de partidul național-țărănist în cel zece ani din opoziție:

Zece ani partidul național-țărănist a luptat împotriva legilor de normalizare, organizare și unificare, atât de indispensabile pentru consolidarea noului stat.

Zece ani partidul național-țărănist a speculat grăutățile ce s'au ivit în epoca de consolidare a României întregite, — greutăți cari nu erau decât urmările firești ale războiului sau ale trecerii dela regimurile de aspirare la statornicia regimului nou al statului întregit.

Zece ani în șir, după unire, când era nevoie de dragoste și buna înțelegere între frați pentru a se apropia și concepți sufletele despărțite de veacuri, partidul național-țărănist a propăvăduit ura, a semănat vrajba și a sădit neîncrederea între cetățenii României Mari.

Zece ani partidul național-țărănist a înșelat minoritățile, dându-le speranțe dăunătoare intereselor vitale ale statului pe când soarta acestor minorități le impuneau o atitudine de leală colaborară în cadrul intereselor permanente ale acestui stat.

Zece ani partidul național-țărănist a făcut din neînțelegerile vieții interne a României Mari, o armă în mâna vrăjmașilor ei din afară mergând până la răspândirea peste hotare a publicațiilor de defăimare a țării și a instituțiilor ei.

Zece ani partidul național-țărănist a speculat și a rătăcit spiritul maselor populare în prima perioadă de aplicațiune a votului obștesc.

Preocuparea de căpetenie a guvernului actual e să dărâme. Nesocotind necesitatea pentru un staț organizat a continuității, el năzuiește doar la prefaceri determinate de un spirit îngust și pătimăș de partid.

Urmările nefaste ale unei politici în care ura se ia la întrecere cu nepriceperea, sunt evidente.

În chestiunea culturală, când neamul românesc, pentru întâia oară liber, este chemat să recâștige timpul pierdut, guvernul prin politica și activitatea lui stânjenește opera de înălțare și nivelare culturală a maselor românești rămase prin vitregia istoriei în urma populațiilor minoritare.

În ce privește situațiunea financiară a țării, guvernul de astăzi caută să transforme opera de consolidare monetară atât de temelnic îndrumată de

foștul guvern al partidului național-liberal — într'o acțiune de compromitere a creditului statului și de subjugare a economiei naționale prin înstrăinarea averii țării.

Când cea dintâi condițiune pentru reușita operei de consolidare monetară era o politică de cheltuieli ordonate și de conștiincioasă încasare a veniturilor Statului, guvernul actual face o politică de risipă în timp ce demagogia din cel zece ani de opoziție își dă astăzi roadele prin greutatea cu care ele se încasează.

În 8 luni guvernul a ajuns la al treilea buget fără a avea siguranța echilibrării lui, nu se pot face încasările Statului, nu se pot plăti la timp salariile funcționarilor; impozite noul se se anunță.

Timp de peste 50 de ani guvernele țării au luptat pentru întărirea și neatărnarea economiei naționale.

A fost destul o guvernare de câteva luni a partidului național-țărănesc pentru ca roadele acestei îndelungate strălări să fie primejduite și țara să intre în făgașul regimurilor coloniale și al țărilor subjugate.

În aceste condițiuni nu pot veni capitalurile străine serioase ci acelea oforite de aventurieri internaționali, o astfel de colaborare nu poate servi intereselor mari ale țării ci determină condițiuni prielnice acaparării și robirii marilor instrumente ale economiei naționale.

Se primejduiește astfel, nu numai

Dr. Vintilă I. Brătianu.

independența noastră economică dar și cea politică, pe care ea o condionează.

Autoritatea Statului trece printr'o adevărată criză. Regimul legalității a rămas nu numai o iluzie dar o adevărată ironie. Pleava societății sub ochii nepăsători și adesea cu neascunsa complicitate a autorităților și a oamenilor regimului se dedă la toate abuzurile și la toate violențele, tocmai în perioada de consolidare a unității naționale, când autoritatea Statului trebuie să fie mai sporită înlăuntru și în afară, Partidul național-țărănist și astăzi la guvern ca și ieri în opoziție — nu face decât să slăbească această autoritate, știrbind rolul armatei, menirea magistraturii și prestigiul a tot ce este autoritate publică în Stat.

Dealtfel slăbirea continuă a așezămintelor publice se vede pretutindeni dela guvernul central până la ultima autoritate publică dela periferia țării.

În această atmosferă toate elementele cari caută dezagregarea națională și socială, vrăjmașii din afară ca și cei din lăuntru, începând cu comuniștii și

sfârșind cu iredențiștii ridică firește capul cu o sfidătoare îndrăzneală amenințând nu numai ordinea dar și încercând să zdruncine temelile statului.

Interesele și prestigiul țării nu sunt mai bine apărate în afară.

În chestiunea optanților, drepturile noastre consfințite prin tratate și suveranitatea noastră națională sunt amenințate a fi încălcate. Se propune să plătim pe nedrept 4000.000.000 lei cetățenilor unei Ungarii, a cărei oficialitate nu se sfiește să vorbească de întâmplarea tricolorului maghiar pe creștele Carpaților.

Prin lupta de decenii România și-a câștigat și a știut să păstreze în chestiunea Dunării, și în cadrul intereselor internaționale o poziție corespunzătoare intereselor și demnității ei. Abdicând dela drepturile noastre, guvernul e în ajun de a pierde această poziție pe care o reclamă însăși suveranitatea Statului nostru și interesele vitale ale României atât de strâns legate de un regim normal al gurilor Dunării.

Ultima conferință a experților dela Paris îngreunază situația României în chestia reparațiilor, fără să vedem din partea guvernului o pregătire uriașă a apărării drepturilor noastre.

Ca o încoronare a acestei politici nesocotite în toate direcțiunile vieții naționale, guvernul a venit cu schimbarea așezământului nostru administrativ abia întocmit și în curs de aplicare.

Puterea și puțința de propășire a statului român au fost cheazășuite de organizațiunea modernă și democratică pe care el a știut să și-o dea în cursul dezvoltării sale. Guvernul de astăzi prin legea administrativă ce a întocmit tinde să schimbe cu desăvârșire caracterul de Stat unitar al României întregite.

Inspirându-se în cece privește viața comunală dela legislația Rusiei Țariste și în cece privește viața județeană dela concepțiile perimate ale monarhiei Habsburgice, proiectul guvernului ne aduce la o organizare federativă a Statului, în contradicție cu însăși menirea și ființa noastră națională.

Se revivie astfel tendințele regionaliste în forma, lor cea mai primejduoasă; se compromit cele mai esențiale interese ale vieții unitare naționale care a fost forța, de rezistență a poporului român dealungul veacurilor, se nesocotește Constituția, atât în spiritul cât și în litera ei.

În sfârșit printr'o stranie dispoziție tranzitorie, guvernul vrea să obție dreptul de a înlocui, timp de câteva luni după bunul plac toate organele administrative ca și cele electiv.

O asemenea măsură dictatorială luată de un guvern care prin crearea cetelor de volnici tinde să organizeze forța brută într'un interes de partid, vădește și mai bine scopurile primejdioase ale unei politici menite să zdruncine bazele întocmirilor noastre constituționale și democratice.

România întregită și democratică de astăzi nu poate fi lăsată pradă aventurilor și încercărilor de dictatură, fie ea de partid, fie de orice alt fel.

Legea administrativă a guvernului actual este primul pas spre o dictatură de partid.

Este o primejdie pe care partidul național-liberal este dator să o denunțe țării.

Aceasta nu e politica României Mari și Noul.

E politica de destrămare și de slăbire a unității naționale; este politica, de primejduire a instituțiilor fundamentale ale Statului, de compromiterea cuceririlor democratice ale poporului român; este politica de revenire la regimul de subjugare economică și politică de sub care vechiul regat a știut să se elibereze de peste o jumătate de veac.

Iată cetățeni, durerosul bilanț al activității de 8 luni a guvernului național-țărănesc.

Partidul național-liberal a făcut tot ce l-a stat în putință, în Parlament, nu numai spre a împiedeca rătăcirile, dar și spre a-i da guvernului, odată cu cele mai patriotice îndemnuri, toată posibilitatea de a lucra pentru dezvoltarea normală a țării.

Toate străduințele noastre au fost zadarnice.

A mai continua, în asemenea condițiuni să participăm, prin reprezentanții partidului nostru la debaterile parlamentare, ar fi nu numai inutil pentru interesele statului, dar și dăunător pentru încrederea ce ați pus în noi.

De aceea, venim în fața dv., și vă spunem deschis și cinstit: în parlamentul actual nu ni se mai dă puțința de a apăra interesele țării și ale Dv.

Părăsim deci aceste adunări în care se pregătește o operă de disoluție națională și socială.

Păstrăm aceeași încredere în organizația constituțională democratică a României — pe care o predindem și mai necesar să nu fie sdruncinată în timpurile de adânci prefaceri prin care trece țara, — vom lupta de acum înainte alături de dv. toți și cu sprijinul dv. al tuturor, pentru apărarea unui stat pe care l'au creiat străștile glorioase ale atâtor generațiuni.

În această nouă fază a acțiunii noastre de opoziție, vom ști să ne facem toată datoria.

Suntem încredințați că și cetățenii votului obștesc, din ce în ce mai minaiți asupra răspunderii ce le revine în apărarea intereselor naționale puse în joc, vor înțelege grija noastră și și vor face datoria pentru asigurarea și pentru viitor a unei opere la care muncește și se jertfește de atâtea veacuri neamul întreg

Cu conștiința acestor mari obligațiuni morale începem lupta de mântuire a statului.

Credeți în hotărârea noastră precum și noi credem în sprijinul Dv.

În numele partidului Național-Liberal
Președinte, VINTILĂ I. BRĂTIANU

Ceții și răspândiți ziarul
„Tribuna Nouă“

Buletin de politică externă.

Ungaria *ciuntită* s'a retras la umbră să-și lingă rănile de pe urma demersului Micii Antante, pe când premierul Bethlen are de luptat cu un puternic curent popular ridicat împotriva regimului oligarhic pe care îl presidează.

În schimb opinia publică internațională e atrasă de alarmanta situație între Rusia și China, unde diversele ultime rămase fără răspuns sau cu un răspuns insuficient precum și ostila atitudine a celor două imperii și demonstrativa plecare a plenipotențiarilor respectivi, presupuneau războiul ca inevitabil. Cu toate acestea interesele poate mai lămurite de cât par a unor state în fruntea cărora Statele Unite agită pactul Kellogg, au avut succesul să târască acest conflict în apele liniștite a negocierilor directe. Succesul acestor tratative pare dinainte asigurat pentru că în fond conflictul se poate reduce asupra unei chestiuni de protocol cu privire la Căile ferate de Est.

O chestiune mai serioasă și care va avea simptome repercurșiuni asupra situației politice a Europei este mult discutată demisiunea a președintelui de consiliu francez, d. R. Poincaré. Deși presa engleză ar fi dispusă la chinuitoare insinuări în legătură cu această demisie, făcând o neîntemeiată legătură între ea și chestiunea reparațiilor, suntem de părere că boala gravă a d-lui Poincaré ar fi singurul mobil al acestei demisiuni. Oricum ar fi comentată demisia d-lui Poincaré, încredințarea dată d-lui A. Briand de a forma noul cabinet este o idee fericită, după părerea opiniei mondiale el fiind singurul chemat să conducă destinele Franței în epoca frământată de astăzi când unele interese cari activează chestiunea Renaniei sunt pe cale să dea o nouă orientare viitoare întregului mecanism internațional. Dacă schimbarea premierului francez are importanță pentru întreaga Europă în schimb chestiunea optanților unguri are numai pentru noi. Zic, are importanță numai pentru noi pentru că opinia publică Europeană s'a plictisit de mult de această interminabilă și nefondată chestiune (are ceva asemănător poveștii cu cocoșul roșu) și care cred, a sfârșit să ne plictisească și pe noi.

De data asta încercarea Ungariei de a țări din nou această demodată litigiu în fața Ligei Națiunilor, a întâmpinat un răspuns categoric din partea României care nu înțelege să alimenteze răul raport dintre cele două state prin revenirea la un proces lipsit de orice temelie de drept. Răspunsul nostru arată că deși România a făcut toate eforturile pentru a ajunge la o înțelegere cu optanții și a urmat în mod conștiincios avizul Ligei Națiunilor, trebuie să constate din rapoartele delegației care a tratat la Viena, că nu s'a ajuns în aceste tratative directe la vre-o înțelegere în nici unul din punctele cari formau obiectul tratativelor.

Deasemenea nu s'a putut ajunge la vre-un acord nici în pro-

blemele politice, legate de rezolvarea problemei optanților într'un complex inseparabil.

De aceea România apreciază că nu e decât o cale de urmat, aceea a tratativelor directe între ea și Ungaria.

O altă chestiune cel puțin mai însemnată pentru noi decât cea optantă, chestiunea reparațiilor,

Scrisoare deschisă d-lui Vintilă Brătianu.

Cetm în „Ordinea” aceasta frumoasă scrisoare pe care nu ne putem opri să n'o reproducem în întregime pentru că să se cunoască cine sunt și ce au fost oamenii de azi, cari grație unei demagogii deșănțate au ajuns acolo unde pentru binele țării nu trebuiau niciodată să ajungă:

Eri, am intrat întâia oară în parlamentul regimului de ocupație național-țărănist.

Îmi luam locul meu în tribuna presei, când, am auzit un glas de sticle cari se ciocnesc, strigând: „Noi nu am vorbit până acum de problema răspunderilor financiare,

Când vom ajunge, însă la normal, în toamnă, vom vedea pe cine vom trage la răspundere, pentru situația pe care am găsit-o”.

Știi, d-le Brătianu, cine vorbea astfel? Dolofanul care să bătea cu pumnii în piept, acum 11 ani, la Iași, pentru războiul făcut de... alții și cari primea 60.000 de lei din economiile fratelui d-tale mai mare spre a desfășura o anumită acțiune peste munți — premergătoare Unirei — cu care nu și-a bătut, însă, nici odată capul. Ce rău mi-a părut că n'ai fost și d-ta eri în Cameră s'auzi, direct, cuvintele de amenințare și să privești în ochi pe această trufașă lichea, care răspunde la numele de Mihai Popovici.

Ți-ai fi adus, atunci aminte de toate întâmplările ce ți-au umplut sufletul de amărăciune în cei 11 ani dela Unire și până azi.

Uite, eu am închis ochii feții și-am văzut defilându-mi prin aceea ai minții, o mulțime de scene, pe cari d-ta, de sigur, ai început să le uiți. Am văzut, întâi pe d. Popovici cum primea cei 60.000 de lei din mâna lui Ion I. C. Brătianu spre a trece munții în Ardealul în care n'a ajuns decât după ce trupele române ocupaseră Budapesta. Am văzut o scrisoare prin care un venerabil „luptător” recunoștea că a vândut în tovarășia unor evrei, vagoanele de porumb primite, la 1915 din vechiul Regat spre a fi împărțite gratuit populației românești înfometată din Ardeal. Și, m'a mișcat profund gestul de înțelepciune și de ertare al fratelui d-tale, care, câțiva ani mai târziu a chemat acasă pe mult hulitului Petru Mihali spre ai spune: „dacă citești în Cameră scrisoarea, menită să pună în cea mai tristă lumină pe unul din cei ce-au semnat Unirea, voi lua eu măsuri să nu ți se valideze mandatul de deputat”

Am mai văzut, d-le Brătianu, vagoanele încărcate cu coroane neștampilate, dar importate de Consiliul dirigent și achitate de Statul român. Mi-au trecut prin față listele interminabile cu toate schimburile rușinoase dela minis-

se pare că va suferi o amânare pentru indispoziția șefilor delegației Statelor debitoare. Delegația română a cărei compunere nu a fost încă oficial anunțată va avea în fruntea ei pe dl Titulescu, cece înseamnă în primul și ultimul punct de vedere succesul României la această conferință.

Aurelian.

terul finanțelor, făcute de fruntașii naționali.

Dar, cece mi-a umplut încă odată sufletul de nesfârșită durere, a fost imaginea filelor îngălbenite din arhiva capturată la Budapesta, și care stă și azi ca o vie mărturie a felului rușinos, cum cei mai mulți din tovarășii d-lui Maniu, de eri și de azi, au înțeles să lupte pentru... „dezrobirea” Ardealului. Ca niște limbi de foc mi-au răsărit în fața chitanțele semnate de unii din fruntașii ardeleni prin care se adeverea c'au încasat câte 100, 200 sau 300 de coroane din fondurile secrete ale ministerului de extene — secția spionajului — pentru informațiile culese la București, cu ocazia voiajurilor făcute între anii 1910 | 1916...

Intr'un sfert de oră mi-au trecut prin minte toate ignomiile „fruntașilor politici” de azi cari au fost ticăloși înainte de război și iau rămas tot atât de ticăloși după Unire.

Dar, tot atunci mi-a mai venit în minte o scenă:

Eram, la Dorna Vatra, în vara anului 1924, invitat la o masă modestă de hotel, de către d-ta și fratele d-tale. Fiindcă auzeam atunci povestindu-se lucruri cari uimeau, am întrebat pe marele Ioan I. C. Brătianu de ce n'a pedepsit, după încheierea păcii, pe toți nemernicii cari se făcuseră vinovați de trădare și alte deservicii aduse Patriei înainte și în timpul războiului. În marea lui bunătate și cu amorul ce-l caracteriza, Ion I. C. Brătianu mi-a spus:

„Ceeace întrebi d-ta azi m'au mai întrebat și alții. Am să-ți răspund la fel: nu am închis pe hoții, pe nebunii și pe trădătorii din viața politică, întâi, fiindcă n'am avut destule închisori și al doilea pentru că m'am temut, ca, la un moment dat, să nu facă ei majoritatea și eșind de acolo să ne închidă pe noi oamenii de treabă, rămași în minoritate”...

După cele întâmplări eri la Cameră, îmi vine să cred d-le Brătianu, că, deși n'au fost închiși la un loc netrebnicii din viața noastră politică, au reușit să se adune totuși și se pregătesc să facă ei împotriva oamenilor de treabă, cece fratele d-tale n'a voit să realizeze contra lor.

Și față de cele ce se întâmplă, n'am să-ți spun de cât atât: vai de țara care ajunge cum a ajuns a noastră, adică, să fie condusă de hoții, de nebunii și de trădătorii nepedepsiți la vreme, din prea marea bunătate a unora și din calculele politice ale altora...

Mihail Burillianu

Pensie dușmanilor României

Cea mai mare rușine națională.

În mijlocul parlamentarilor îndobitociți de atâtea legi trecute cu repezeală, guvernul a trecut o lege prin care se acordă pensia foștilor funcționari unguri cari au refuzat să depue jurământul de credință Statului Român.

Atunci când țara trece prin cea mai neagră criză economică, atunci când țărani basarabeni mor de foame, atunci când funcționarii români sunt dați afară din slujbe la voia soartei pentru ca guvernul să realizeze economii bugetare, guvernul aruncă sute de milioane pentru a da pensie dușmanilor României, funcționarilor unguri cari au refuzat jurământul, majoritatea cărora au luptat pentru Bela Kun și au ridicat armele împotriva glorioasei armate române.

Și toate acestea pentru un meșchin interes de partid, pentru a asigura bunăvoința minoritară în alegerile comunale.

A trebuit să vie la cârma țării un Ardelean fiu din sângele Ardealului pentru că România să fie astfel batjocorită. Copii eroului regăteau necunoscut gem pe drumuri pentru o miseră bucată de pâine pe când Maniu aruncă sute de milioane asasinilor tatălui lor pentru că politica de partid o cere. E cea mai mare rușine națională din câte Maniu le-a adus pentru țară.

Halal regim, fericite țară!

Aurelian

ÎN ATENȚIA D. P. ANDRONESCU

Director General P. T. T. București.

În numele orașului Arad atragem atențiunea d-lui P. Andronescu Dir. Gen. al Poștelor, asupra debandadei care tronează la serviciul vamei-poștelor din Arad, condus de faimosul Gh. Manta, căruia deși i-a expirat concesiunea biroului de expediție încă din luna Iunie a. c., totuși continuă dela sine putere să speculeze pe comerțanții arădeni.

Susținut — credem noi — de puternice forțe oculte (se vorbește insistent de binevoitorul concurs al Dirig. Poștelor H. I. Negoiță), acest suspect individ în cluda tuturor anchetelor cerute pentru purtarea sa necuviincioasă și necorectă cu publicul, continuă să terorizeze întreaga viață comercială a orașului nostru.

Deși conduce serviciul Vamei-Poștelor în contra dispozițiilor legii, adică fără de autorizarea Camerei de Comerț din Arad, care i-a refuzat această autorizare, toate reclamațiunile în acest sens precum și cele înaintate Dir. Poștelor și Insp. Vamai Arad, au reușit până în prezent să dispară în mod sistematic.

Întrebăm pe d. P. Andronescu Dir. Gen. P. T. T. dacă individul Gh. Manta, condamnat de Tribunalul Constanța, acum 3 ani pentru contrabandă de șampanie, condamnat cu sentința No. 1070/928 de Trib. Constanța la 1 an pușcărie pentru escrocherii, dat afară dela Poșta Tulcea unde în calitate de casier a delapidat sume însemnate, mai poate fi tolerat să-și bată joc de un serviciu public.

Sperăm că d. P. Andronescu nu va întârzia să ia măsurile necesare contra acestui individ care nu face decât să compromită pe funcționarii veniți din vechiul regat, și al cărui loc nu e la Poșta ci cu mai mult drept la pușcărie.